

Мельник Людмила Юріївна

д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Уманського національного університету садівництва

Ніколенко Геннадій Борисович

аспірант, Уманський національний університет садівництва

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ»

Взятий Україною у 2014 році курс на децентралізацію, задав нові умови розвитку місцевого самоврядування. Внаслідок трансформаційних процесів системи місцевого самоврядування, утворилися територіальні громади, що володіють не тільки достатніми обсягами фінансових ресурсів, але й є спроможними до саморозвитку та самостійного вирішення питань місцевого значення. Тому вивченні питання конкурентоспроможності територіальних громад набуває особливої актуальності в період активного формування інструментарію їх економічного впливу на процеси соціально-економічного розвитку на їх території.

Одним з основних критеріїв оцінки ефективної діяльності та розвитку територіальних громад є його конкурентоспроможність. У найширшому сенсі її можна визначити як здатність до досягнення власних цілей в умовах протидії конкурентів [1].

Метою дослідження є систематизація існуючих та спроба пошуку уточнення підходів до визначення сутності поняття «конкурентоспроможність територіальних громад».

Теоретичні основи для вивчення конкуренції як економічного явища і управління конкурентоспроможністю були закладені ще представниками класичної політекономії А. Смітом і Д. Рікардо. А. Сміт у своїй праці «Дослідження про природу і причини багатства народів» визначив конкуренцію як суперництво господарюючих суб'єктів, що підвищують ціни на свою продукцію при скороченні пропозиції і зменшують ціни за її надлишку. А. Сміт розглядав конкуренцію як головну рушійну силу ринку. У його трактуванні це «невидима рука», яка управляє учасниками ринку, переслідуючи свої економічні інтереси. Суперництво продавців і покупців, взаємодія попиту і пропозиції встановлюють рівноважні ціни на продукцію [2].

Конкурентоспроможність об'єднаних територіальних громад у зарубіжній літературі розглядається як одна з найважливіших тем у регіональній і національній економіці. Водночас деякі дослідники, зокрема П. Кругман, ставляться до сучасного «захоплення конкурентоспроможністю» критично, вони вважають, що конкурентоспроможність – «атрибут компаній» [3].

Якщо загалом вести мову про концептуальні основи конкурентоспроможності територіальних громад, то необхідно зазначити, що вона «формується завдяки ефективному використанню та управлінню виробничого, фінансового, науково-технічного, інноваційно-інвестиційного, майнового, кадрового потенціалу. Таким чином, конкурентоспроможною територіальною громадою є така громада, у якій місцеві джерела наповнення бюджету, інфраструктурні та кадрові ресурси є достатніми для самостійного забезпечення соціально-економічного розвитку як у короткотерміновій, так і в довготерміновій перспективі» [4].

На нашу думку, влучним є визначення Мельник А. [5] конкурентоспроможність самої територіальної громади – здатність її економічної системи забезпечити соціально-економічну оптимальність при якомога меншому залученні зовнішніх ресурсів (зокрема ресурсів державного бюджету), бути стійкою до економічних і соціальних кризових явищ, досягати цілей на основі конкурентних переваг, забезпечувати економічну безпеку. Іншими словами, ознаками такої територіальної громади є: конкурентні переваги, самодостатність, економічна безпека.

Список використаної літератури

1. Мансурова Н. А., Ключева Е. В. Алгоритм оценки конкурентоспособности продукции. Экономические исследования. 2010. №1. С.12. URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/algoritm-otsenki-konkurentosposobnostiproduksii>
2. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. Петрозаводск: Петроком, 1993. 319 с.
3. Krugman P. Making sense of the competitiveness debate. Oxford Review of Economic Policy. 1996. Vol. 12. Pp. 17-25
4. Кльоба С.М. Соціально-економічна сутність критерії конкурентоспроможності об'єднаних територіальних громад // Регіональна економіка. 2018. № 3. С. 36-43. URL: https://re.gov.ua/re201803/re201803_036_KlyobaSM.pdf
5. Мельник А. Підвищення конкурентоспроможності територіальних громад в умовах реалізації нової регіональної політики України // Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2019. № 1. С. 21-36.
6. Співак С., Королюк Т., Мазуренок О. Фактори підвищення конкурентоспроможності об'єднаних територіальних громад. Галицький економічний вісник. 2019. №6 (61). С. 22–29.